

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie ze skargi W.K., A.K., M.K., K.K., B.K., K.K. i D.K. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa W.K., A.K., M.K., K.K., B.K., K.K. i D.K. przeciwko C. S.A.

o zapłatę,

zakończoną prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 grudnia 2007 r., sygn. akt [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 grudnia 2009 r.,

zażalenia powodów na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 26 sierpnia 2009 r., sygn. akt [...],

- 1. oddala zażalenie.**
- 2. nie obciąża powodów kosztami postępowania zażaleniowego.**
- 3. przyznaje adwokatowi M.M. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w T. kwotę 3600 zł. (trzy tysiące sześćset złotych) powiększoną o 22 % podatku VAT z tytułu nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodom w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w T. w sprawie z powództwa W.K., A.K., M.K., K.K., B.K., M.K. i D.K. przeciwko C. S.A. o zapłatę, wyrokiem z dnia 13 lutego 2007 r. powództwo oddalił. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkodę powstałą na skutek wylewania wód rzeki U. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, powódź wywołana silnymi opadami deszczu stanowiła bezpośrednią, a zarazem zewnętrzną i niezależną od zachowania pozwanej Spółki przyczynę powstałych po stronie powodowej szkód. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji przyjął, że nie zachodzi związek przyczynowy między stwierdzonym, zawinionym zaniechaniem przy utrzymaniu brzegów rzeki, a ustaloną szkodą w postaci zniszczenia upraw i z tych względów powództwo oddalił.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 19 grudnia 2007 r. oddalił apelację powodów akceptując pogląd Sądu pierwszej instancji, że brak jest związku przyczynowego pomiędzy zaniedbaniami pozwanego w zakresie utrzymania brzegów, czy też koryta rzeki a zalewaniem działek powoda.

Powodowie wnieśli skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 19 grudnia 2007 r., wskazując jako podstawę wznowienia późniejsze wykrycie takich okoliczności faktycznych i środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik postępowania, a z których powodowie nie mogli skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wskazali, że podczas silnego wezbrania w dniu 22-23 czerwca 2009 r. rzeka U. nie wylała i nie zatopiła terenów przyległych w B. i w P. W tym okresie żadna z działek uprawianych przez powodów w latach 1996-2001 nie została zalana. Przyczyn takiego stanu rzeczy powodowie upatrują w tym, że po powodzi w 2001 r. pozwana Spółka zobowiązana w decyzji wodnoprawnej z 1998 r. do utrzymania 3-km odcinka rzeki powyżej jazu zleciła oczyszczenie koryta rzeki, zaś przeprowadzone prace doprowadziły do zmniejszenia oporów przepływu i zwiększenia prędkości przepływu wody w korycie rzeki, co z kolei skutkowało obniżeniem stanów i zmniejszeniem zagrożenia powodziowego. Oznacza to, że przy prawidłowym

wykonywaniu przez pozwaną Spółkę, wynikającego z pozwolenia wodnoprawnego obowiązku właściwego utrzymania brzegów rzeki U. możliwy był i jest przepływ tzw. wielkich wód korytem rzeki U., bez występowania z brzegów i zalewania terenów przyległych. Jako nowe dowody skarżący wskazali: książkę pt. „Ochrona przed powodzią”, (red. K. Mosiej, A. Ciepiewski), Falenty 1992; opinię techniczną mgr inż. A.H., z dołączoną kserokopią dyplomu ukończenia przez opiniującego studiów wyższych na Wydziale Budownictwa Wodnego Politechniki; kserokopię komunikatu „Groźna U.”; zdjęcia fotograficzne przedstawiające rzekę U.; list A.H. z dnia 25 kwietnia 2006 r. adresowany do powoda W.K.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2009 r. odrzucił skargę o wznowienie postępowania wskazując w uzasadnieniu, że skarga nie została oparta na ustawowych podstawach.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący zarzucili Sądowi Apelacyjnemu naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 409 k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 126² § 1 k.p.c. przez rozpoznanie i odrzucenie skargi powodów o wznowienie postępowania bez wezwania powodów do uzupełnienia braków formalnych skargi;
- art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 412 § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi powodów o wznowienie postępowania, przez bezzasadne jej uznanie, jako nie opartej na ustawowej podstawie, podczas kiedy prawidłowa ocena całości treści skargi i jej załączników wskazuje, że została ona oparta na ustawowych podstawach;
- art. 1262 § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi powodów o wznowienie postępowania, mimo braku jakichkolwiek podstaw do uznania, że już z treści skargi wynika, że podlega ona odrzuceniu.

Zarzucając powyższe, skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia przepisów postępowania przez rozpoznanie i odrzucenie skargi powodów bez wezwania powodów do uzupełnienia braków formalnych skargi nie zasługuje na uwzględnienie choćby z tego względu, że ewentualne uchybienia, których dopuścił się Sąd Apelacyjny nie miały wpływu na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia. Skarżący w sposób wyraźny, nie budzący wątpliwości i co istotne, w sposób prawidłowy, wskazali podstawę wznowienia postępowania i przytoczyli okoliczności świadczące, ich zdaniem, o istnieniu tejże podstawy. Wskazując podstawę wznowienia posłużyli się ustawowym sformułowaniem: „wykrycie okoliczności faktycznych i środków dowodowych”, przy czym zwrot ten świadczy o sprecyzowanych intencjach skarżących. Zatem przynajmniej w zakresie wymogu wskazania podstawy skargi i jej uzasadnienia skarżący uczynili zadość obowiązkowi z art. 409 k.p.c. Z kolei Sąd Apelacyjny odrzucił skargę nie ze względu na brak formalny w postaci nie wskazania ustawowej podstawy wznowienia i jej uzasadnienia, ale z uwagi na fakt, że w świetle twierdzeń skarżących wskazana przez nich podstawa wznowienia nie zaistniała.

Według art. 403 § 2 k.c., można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. W świetle powołanego przepisu wątpliwości nie budzi fakt, że środki dowodowe lub okoliczności faktyczne powstałe po uprawomocnieniu się wyroku nie stanowią ustawowej podstawy wznowienia. Pogląd ten znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu uchwały z dnia 21 lutego 1969, III PZP 63/68, (OSNC 1969, Nr 12, poz. 208), dokonując wykładni art. 403 § 2 k.p.c., trafnie wyjaśnił, że termin „wykrycie” okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, zgodnie ze swoim sensem, może odnosić się jedynie do tego, co już istnieje (istniało). Sąd Najwyższy podkreślił, że redakcja tego przepisu wyraźnie wskazuje na to, do jakiego momentu w czasie – z punktu widzenia momentu wyrokowania – to wykrycie się odnosi, a w konsekwencji stwierdził, że muszą to być okoliczności istniejące w poprzednim postępowaniu.

W skardze o wznowienie postępowania wniesionej przez powodów zostały natomiast przytoczone okoliczności faktyczne, które nie istniały w poprzednim postępowaniu, natomiast zaistniały, zgodnie z twierdzeniem skarżących, w dniu 22-23 czerwca 2009 r. Zatem wszelkie okoliczności związane z wezbraniem rzeki U. we wskazanym powyżej okresie nie stanowią i nie mogą stanowić podstawy wznowienia w sprawie prawomocnie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 19 grudnia 2007 r. Z kolei nie jest nową okolicznością faktyczną, a tylko twierdzeniem skarżących, że „przy prawidłowym wykonywaniu przez pozwanego, wynikającego z pozwolenia wodnoprawnego obowiązku właściwego utrzymania brzegów rzeki U. na długości 3 km powyżej ujścia wody i 100 m poniżej tego ujścia oraz koryta rzeki, możliwy był i jest w tym rejonie, a w szczególności w przekroju B., przepływ tzw. wielkich wód – przy wielkości przepływu co najmniej $Q 161 \text{ m}^3/\text{s}$ – korytem rzeki U. bez występowania z brzegów i zalewania terenów przyległych”.

Odnosząc się natomiast do przesłanki wznowienia postępowania w postaci „wykrycia” środków dowodowych, to należy podnieść, że skarżący powinni: po pierwsze, wskazać konkretne „środki dowodowe”, przy czym pojęciu „środki dowodowe” należy nadać takie znaczenie, jakie nadają mu przepisy Kodeksu postępowania cywilnego regulujące postępowania dowodowe; po drugie, że środki te istniały, a następnie zostały wykryte po zakończeniu postępowania; po trzecie, że mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że wskazane przez skarżących opracowanie naukowe, wydane w formie książki, pt. „Ochrona przed powodzią”, (red. K. Mosiej, A. Ciepeliowski), Falenty 1992, nie stanowi środka dowodowego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, nie jest to bowiem, ani dokument urzędowy, ani prywatny, ani żaden inny środek dowodowy znany ustawie procesowej. Poglądy wyrażone w tym opracowaniu mogą co najwyżej zostać przedstawione jako własne poglądy skarżących i wzmocnić ich argumentację. „Opinia techniczna” sporządzona przez mgr inż. A.H. stanowi dokument prywatny i może być dowodem tylko tego faktu, że autor opinii wyraził pogląd zawarty w treści opinii, nadto dokument ten został sporządzony już po zakończeniu postępowania w sprawie, tj. w lipcu 2009 r. Dokumentem prywatnym, który stanowi dowód wyłącznie tego, że osoba, która się

pod nim podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie i, który – notabene - nie został „wykryty”, bowiem pozostawał w posiadaniu strony w toku prawomocnie zakończonego postępowania, jest również list A.H. z dnia 25 kwietnia 2006 r. adresowany do powoda W.K. Pozostałe wskazane przez skarżących środki dowodowe dotyczą w istocie okoliczności, które nie mają znaczenia dla niniejszej sprawy, a dotyczą faktu wezbrania w dniu 22-23 czerwca 2009 r. rzeki U.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że zasadnie Sąd Apelacyjny przyjął, iż w świetle twierdzeń skarżących wskazana przez nich podstawa wznowienia nie zaistniała. Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. rozstrzygnął jak w sentencji, orzekając o kosztach postępowania zgodnie z art. 102 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżących na podstawie § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) rozstrzygnął o kosztach nie opłaconej pomocy z urzędu.